

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

Iyul №7, 2026

Агробизнес, наука и
технология

AGROBIZNES FAN VA TEXNOLOGIYALAR

Agribusiness, science and
technology

№ 083688

ISSN:
3060-5245

Toshkent-2026

Platform &
workflow by
OJS / PKP

BOSH MUHARRIR

Oblomurov Narzullo Naimovich – i.f.d. (DSc), professor.

Bosh muharrir o'rinbosarlari:

Islamov Soxib Yaxshibekovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Sultonov Kamoliddin Sadriddinovich – q.x.f.d. (DSc), professor.

Farmonov To'liqin Xayitmurodovich – i.f.d. (DSc), professor.

Muharrir:

Beglayev Uchqun Xurramovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent.

Tahrir hay'atining xalqaro a'zolari:

Kusainov Xalel Xaymullayevich – i.f.d. professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Vilija Aleknevičienė – i.f.d. professor (Universitet Vitovta Velikogo)

Gilbert Ludwig – professor, (Jamk University of Applied Sciences)

Bobojonov Ixtiyor Baxtiyorovich – i.f.d. professor (Germaniyaning Leybnits nomidagi Markaziy Osiyoda qishloq xo'jaligini rivojlantirish instituti (IAMO))

Daiva Makutenene – professor, (Vitautas Magnus universiteti, Litva)

Xaitboyeva Nargiza Alikulovna – i.f.d. dotsent (Tojikiston davlat huquq, biznes va siyosat universiteti)

Tahrir hay'ati:**08.00.00-Iqtisodiyot fanlari:**

Gulyamov Saidasror Saidaxmedovich – i.f.d. (DSc), professor;

Saidov Muxammad-Ali Xakimovich – i.f.d. (DSc), professor;

Rustamova Iroda Baxramjanovna – i.f.d. (DSc), professor;

Ochilov Ilhom Sayitqulovich – i.f.d. (DSc), professor;

Askarov Nazimjon Niyozovich – i.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Altinbek Yangibayevich – i.f.d. (DSc), professor;

Boltayev Abror Sayitmuradovich – i.f.d. (DSc), dotsent;

Abduvasikov Abduaziz Abdulazizovich – i.f.n. professor;

Mamadiyarov Dilshad Uralovich – i.f.n. dotsent;

Achilov Mashrab Ulug'bekovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Galimova Feryuza Rafikovna – i.f.n. dotsent;

Odilova Dilnozaxon Barnayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Yangiboyev Dilshod G'ulomovich – i.f.f.d. (PhD);

Saidova Dildora Nurmatovna – i.f.n. dotsent;

Dexkanova Nilufar Sagdullayevna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Roziqov Jahongir Mustaqim o'g'li – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Boltayev Nurali Shiramatovich – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Ibragimova Madina Ismoilovna – i.f.f.d. (PhD), dotsent;

Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li – i.f.f.d. (PhD).

06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari:

Shokirov Alisher Djuraboyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Mardanov Husniddin Xolbozorovich – q.x.f.d. (DSc);

Abdiyev Fozil Rashidovich – q.x.f.d. (DSc);

Sattorov Maqsud Axtamovich – q.x.f.d. (DSc);

Yuldashov Nurbek Ergashovich – v.f.d. (DSc);

Xalmirzayev Dilmurad Kamilovich – q.x.f.d. (DSc), dotsent;

Namazov Ixtiyor Choriyevich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Xudayqulov Jonibek Bozarovich – q.x.f.d. (DSc), professor;

Eshonqulov Jamoliddin Saporboy o'g'li – q.x.f.d. (DSc), professor;

Abdullayev Anvar Kodirullayevich – b.f.n., katta ilmiy xodim;

Atabayev Ma'ruf Maxmudovich – q.x.f.n. professor;

Safarov Asqar Asadullayevich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Mustafakulov Davron Mamatqulovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Kasimov Botir Sadriddinovich – q.x.f.f.d. (PhD);

Akramov Umiddilla Ikramdjanovich – q.x.f.n. dotsent;

Elboboyev Abdug'ani Shuxrat o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Muxammadov Yo'ldoshbek Akmal o'g'li – q.x.f.f.d. (PhD);

Maxmudova Shaxnoza Abdufattaxovna – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent;

Idrisov Xusanjon Abdujabborovich – q.x.f.f.d. (PhD), dotsent.

MUASSIS

Toshkent davlat agrar
universiteti

ALOQA UCHUN MA'LUMOTLAR

Manzil: Toshkent viloyati, Qibray
tumani, Universitet ko'chasi, 2-uy.

Jurnalning telegram manzili:

t.me/agrobiznes_elektronjurnal

E-mail: licht-1989@mail.ru

Jurnalning rasmiy sayti:

<https://www.agrobiznesjournal.uz>

Tel: +(998) 93 439 30 00

Jurnalning ilmiyligi:

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 30.11.2024-yildagi
№364/5-sonli qarori bilan
08.00.00-Iqtisodiyot fanlari
bo'yicha, 08.05.2025-yildagi
№370/5-sonli qarori bilan
06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari
bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy
ilmiy natijalarini chop etish
tavsiya etilgan milliy ilmiy
nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

Elektron nashr, 673 sahifa.

E'lon qilishga 2026-yil 30-iyulda
ruxsat etildi.

JAMSHID SHODMONOV

The growth of online shopping in Uzbekistan and its impact on consumer behavior.....412

ERKABOYEVA JASMINA SAFARALI QIZI

Xususiyl tadbirkorlik: kichik biznesning rivojlanishi va strategik yutuqlari.....426

TASHNAZAROVA SITORA FAXRIDDINOVNA

Sanoat tarmoqlarini rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishning zaruriyati va o'ziga xos xususiyatlari.....432

ERGASHEVA SHAXZODA BAHROM QIZI

Sun'iy intellekt yordamida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish.....442

BAHROM KAMILOVICH AVEZOV

Orol dengizi mintaqasida qashshoqlikni kamaytirish: ijtimoiy-iqtisodiy, ekologik va institutsional yondashuvlarning ko'p o'lchovli tahlili.....448

MAHMUDOV QUDRATILLO XURSANDBEK O'G'LI

O'zbekiston tijorat banklarida kredit risklarini baholash va boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish: xalqaro standartlar va milliy amaliyot.....458

QISHLOQ XO'JALIGI FANLARI

OCHILDIEV UKTAM OLLANAZAROVICH

Surxondaryo viloyatida anor yetishtirishning agrotexnologik xususiyatlari.....466

XUDAYQULOV JONIBEK BOZAROVICH, QASHQABOYEVA CHULPANOY TULKUNOVNA, ALISHEROV XASAN ALISHER O'G'LI

Dunyo mamlakatlari va O'zbekistonda sholini muttasil yetishtirishda mineral va organik o'g'itlar qo'llashning hosildorlikga ta'siri.....472

ЧОРИЕВА ЗАРХОЛ ҚОДИРОВА

Суғориш усуллари ва тартибини анор навлари фенологик фазаларининг ўтиш муддати ва давомийлигига таъсири.....478

MIRZASOLIYEV MIRZAOSIMJON MIRZASOYPOVICH

Oraliq ekin sharoitida turli ekish sxemalarining piyoz hosildorligiga ta'siri.....484

МАВЛОНОВА НАСИБА УМАРОВА

Оптималь суғориш ва сув танқислиги шароитида ғўзанинг навлараро мураккаб дурагайларида олинган оила, тизма ва навида 1000 донa чигит вази белгисининг шаклланиши.....488

MUXTOROV O'ZBEKXON BURHONOVICH

Davlat mulkchiligi sharoitida qishloq xo'jaligi yerlarini me'yoriy baholashning gibril modeli: obyektiv va bozor signallarini integratsiyalash asosida.....493

YO'LDOSHEV NURBEK ERGASHOVICH, SAYFULLAEVA MAXBUBA ILXOMOVNA

«Alpek» mahalliy antigelmint substansiyasining quyonlarda o'tkir toksikligini klinik, gematologik va biokimyoviy baholash.....501

OCHILOVA MUXAYYO SHAKAR QIZI

Baholash natijalari asosida yer tuzish loyihalarini optimallashtirish.....509

YULDASHOV NURBEK ERGASHOVICH, ZAHRIDDINOVA GAVHAR HASAN

QIZI

Chorvachilik mahsulotlari xavfsizligini ta'minlashda go'sht va go'sht mahsulotlarini veterinariya-sanitariya jihatidan baholash usullari va ilmiy-amaliy ahamiyati.....516

MIRZASOLIYEV MIRZAOSIMJON MIRZASOYPOVICH, SHOKIROV ALISHER

JO'RABOYEVICH

Piyozni oraliq ekin sifatida ko'chatidan ekib yetishtirishda piyoz nav namunalarining rivojlanish bosqichlarini davomiyligi.....521

ТРЯНОВСКАЯ РАНО АБДУСАТТАРОВНА, ИСАМУХАМЕДОВ САЛИХ

ШУКУРОВИЧ

Сезонная динамика клинических показателей Африканских страусов разных возрастных групп в условиях Узбекистана.....526

TURDALIEV JAMOLBEK MO'MINALIEVICH, SANAQULOV SUXROB

FARMONQULOVICH

Teskari Osmos texnologiyasi yordamida minerallashgan kollektor-drenaj suvlarini tozalash va uning tuproq ekologik-meliorativ holatiga ta'siri.....531

BO'RIYEV ABROR NORTAJIYEVICH, NIZOMOV RUSTAM AXROLOVICH

No'sh piyozdan bosh piyoz yetishtirishda ekish sxemalarining iqtisodiy samaradorlikka ta'siri.....539

KAMALOVA NARGIZA MAXAMMADOVNA

Pomidorni kokteyl tipidagi duragay namunalarining hosildorligi.....545

OCHILOVA MUXAYYO SHAKAR QIZI

Yer tuzishni majmuaviy baholashning integrallashgan ko'rsatkichini shakllantirish va hisoblash algoritmi.....552

BOLTAYEV SAYDULLO MAQSUDOVICH, MELIYEVA FAROG'AT SHAVKAT

QIZI

Kuzgi bug'doyning (*Triticum Aestivum* L.) biometrik ko'rsatkichlari va hosil elementlarining shakllanishiga mineral o'g'itlarga qo'shimcha tabiiy adsorbentlarni qo'llashning ta'siri.....567

UZOQOV ADIXAMJON ABRORJON O'G'LI

Qator orasi va ko'chat qalinligining sholi hosili va don sifatiga ta'siri.....571

BOBOBEKOVA SHAROFAT DO'STNAZAR QIZI

Sug'oriladigan yerlarning sho'rlanish dinamikasi va meliorativ holatini baholash.....576

MUNIRA SHAVKATOVNA XUDAYQULOVA

Sabzavot loviyasi (*Phaseolus Vulgaris* L.)ning navlari o'sishi, dukkak shakllanishi va hosildorligiga ta'siri.....582

ESHONQULOV JAMOLIDDIN SAPORBOY O'G'LI, XUDAYBERGENOV NE'MATULLA MATKARIMOVICH, TO'XTAYEVA GULSHAN PO'LOTOVNA

Buxoro-10 (Sardor-1) va Porloq-1 g'o'za navlari ekilgan tajriba dalasi tuprog'ining suv o'tkazuvchanligi.....587

SAYFIDINOV XAYITMUROD ZIYEDULLAYEVICH

Ekish chuqurligi va minutuganak vaznining kartoshka Sante navi Palak hamda ildiz massasiga ta'siri.....591

RAHMANOV ASHRAF KOMILOVICH, MAVLANOV LAZIZ BAXTIYOR O'G'LI	
Qattiq bug'doy nav va tizmalarini laboratoriya sharoitida qurg'oqchilikka chidamliligini baholash.....	596
ABDULLAYEVA HILOLA RAVSHANOVNA, QOSIMOV AXMADJON ABDUQODIROVICH, AYTAYEVA DILFUZA RUSTAMBOY QIZI	
Oltinsimon qorag'at navlari va duragaylarining pishish davrida mevalarining biokimyoviy tarkibini aniqlash.....	600
OCHILOVA MUXAYYO SHAKAR QIZI	
Gis texnologiyalari asosida mavzuli va dinamik xarita-sxemalarni yaratish prinsiplari.....	604
УБАЙДУЛЛАЕВ МАДАМИНЖОН МЎМИНЖОН ЎҒЛИ, МАМАСОЛИЕВ ЗАФАРБЕК КИМСАНБОЕВИЧ, ЭРГАШЕВ НОДИРБЕК ЮЛДАШАЛИЕВИЧ	
Ўрта толали ғўза навларининг ҳақиқий кўчат қалинликларини ўрганиш.....	614
MUSIRMANOV NURALI FAYZULLAEVICH	
O'zbekiston sharoitida qoramol embrionini transplantatsiya qilish natijasida olingan buzoqlar tug'ilgandagi tirik vazn ko'rsatkichlari.....	620
RAVSHANBEK INOMJONOVICH SIDDIQOV, FAZLIDDIN ERGASHOVICH UZAKOV	
O'zbekiston sharoitida mahalliy va xorijiy kuzgi bug'doy kolleksiya namunalarining biometrik ko'rsatkichlari tahlili.....	624
ДЖЎРАЕВ МУҚИМЖОН ЯКУБЖАНОВИЧ, ЁКУБЖОНОВ ФАЗЛИДДИН ХУСНИДДИН ЎҒЛИ	
Такрорий экин сифатида етиштирилган дуккакли экинларнинг поя баландлигига маъданли ўғит меъёрларининг таъсири.....	630
ABDULLAYEVA HILOLA RAVSHANOVNA, SHAYKOVA DILNOZA DILMUROD QIZI	
Isitilmaydigan issiqxona sharoitida yetishtirilayotgan ayrim qulupnay navlarining morfo-biologiyasi.....	639
AVEZOVA ASALXON HAYITBOY QIZI, JUMANIYOZOVA SEVINCH G'ANIY QIZI	
Iqlimiy o'zgarishlar sharoitida g'o'za va mevali daraxtlar so'ruvchi zararkunandalari populyatsiya dinamikasining transformatsiyasi.....	644
GULMURATOVA SEVARA O'RAZALI QIZI, MAMARAXIMOV BUNYOD IKROMOVICH	
Beda nav, namunalarining lalmikor maydonlardagi bargdorlik ko'rsatkichlari.....	657
ДЖУМАНИЯЗОВА ЮЛДУЗОЙ АБДУШАРИПОВНА, ЛАТИПОВА РЎЗАЖОН ШАВКАТОВНА	
Минерал ўғит меъёрларини оқ жўхорининг "Тошкент оқ донлиси" навининг ўсиш кўрсаткичлари ва ҳосилдорлигига таъсири.....	661
KAYUMOV NORBOY SHAKIRJONOVICH, SULTONOV KUDRAT RUSTAMOVICH	
No'xatning agroekologik nav sinash ko'chatzorida nav va tizmalarning xosildorlik va don sifat ko'rsatkichlari.....	668

UO'T:634.75:631.52

ISITILMAYDIGAN ISSIQXONA SHAROITIDA YETISHTIRILAYOTGAN AYRIM QULUPNAY NAVLARINING MORFO-BIOLOGIYASI

ABDULLAYEVA HILOLA RAVSHANOVNA

Akademik Mahmud Mirzayev nomidagi bog'dorchilik, uzumchilik va vinochilik
ilmiy-tadqiqot instituti, "Meva, rezavor mevalar seleksiyasi va nav o'rganish"

bo'lim boshlig'i, q.x.f.d., professor

E-mail: hilola.abdullayeva@mail.ru

<https://orcid.org/0009-0009-6341-0908>

SHAYXOVA DILNOZA DILMUROD QIZI

Akademik Mahmud Mirzayev nomidagi bog'dorchilik, uzumchilik va vinochilik
ilmiy-tadqiqot instituti tayanch doktoranti

E-mail: shaykhovadilnoza4@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0008-3741-2195>

Annotatsiya. Quydagi maqolada Koreya texnologiyasi asosida tashkil qilingan isitilmaydigan issiqxona sharoitida yetishtirilayotgan ayrim qulupnay navlarining morfologik, biologik va xo'jalik belgilarining tasniflari keltirilgan.

Kalit so'zlar: qulupnay, nav, nav tasniflari, gul, changchi.

Аннотация. В данной статье представлена классификация морфологических, биологических и хозяйственных признаков некоторых сортов клубники, выращиваемых в условиях неотапливаемой теплицы, организованной по корейской технологии.

Ключевые слова: клубника, сорт, сортовые классификации, цветок, тычинка.

Abstract. This article presents the classification of morphological, biological, and economic traits of certain strawberry varieties grown in an unheated greenhouse organized according to Korean technology.

Keywords: strawberry, variety, variety classifications, flower, pistil.

KIRISH

Respublikamizda biologik xilma-xillikni ta'minlash, o'simliklarni muhofaza qilish, ularni yanada ko'paytirish, ekologik toza bo'lgan oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqish, manzarali daraxtlarni hamda mevali daraxtlarning manzaraliligini yanada oshirishga bugungi kunda alohida e'tibor qaratilmoqda. Bu borada 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasida "Eksportbop mahsulotlar yetishtirish hamda meva-sabzavotchilikni rivojlantirish, intensiv bog' va issiqxonalarni 2 baravar ko'paytirib, eksport salohiyatini yana 1 million AQSH dollarga oshirish" vazifasini belgilab bergan. Bu esa rezavor mevali ekinlarni sifati va soni jihatidan ko'paytirish, yetishtirish texnologiyasini yanada takomillashtirish respublikamiz oziq-ovqat sohasida ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Yevrosiyo va Amerikada 50 turi ma'lum. Asosan „bog' qulupnayi“ turi, shuningdek, „o'rmon qulupnayi“, „muskat ta'mli qulupnay“, „Virjiniya qulupnayi“ va „Chili qulupnay“ kabi qulupnayning birinchi navlari XVIII asrda Niderlandiyada

paydo bo'lgan. Amerika turi – Virjiniya va Chili qulupnayi Yevropaga olib kelingan. Qulupnay Yer sharining turli iqlimli mintaqalarida – Qutb doirasidan to subtropiklarga o'stiriladi. O'zbekistonda ko'proq „bog' qulupnayi“ turi ekiladi. Ildizi popuksimon. Tupi o'rtacha shoxlangan, bo'yi 10 sm gacha yetadi. Barglari yuraksimon, gullari qalqonsimon to'pgulga yig'ilgan, ikki jinsli, oq yoki oqish-sariq, o'zidan changlanadi. May-iyunda pishadi. Mevasi to'q qizil, ba'zan naviga qarab oq (oqpar), 3—5 g dan 20—40 g gacha bo'lishi mumkin[1].

Tarkibida 80—90% suv, 7—11% qand, 0,8—1,6% kislota, 1 – 1,7% pek-tin, 0,9—1,2% azotli moddalar, shuningdek, kletchatka, kul, A, B, C vitaminlari va boshqalar bor. Yangiligida yeyiladi, kompot, murabbo qilinadi, sharbat tayyorlanadi. Qulupnay namlik talab qiladigan, yorug'sevar (soya joyda hosil bermaydi), sovuqqa chidamsiz o'simlik hisoblanadi[2]. Bir yerda 4— 5 yil o'stiriladi. 3 yilgacha yaxshi hosil beradi. Hosildorligi 80—100 s/ga. Asosan, iyul—avgustda ildiz otib, barg yozgan gajaklari qator orasi 80 sm, tup orasi 25 sm yoki 70x70 sm sxemada ko'chat qilib ekiladi (kuzda va bahorda ham ekish mumkin, bunda kechroq hosilga kiradi). Yaxshi ko'chat ikki yillik qulupnayzordan olinadi. Qulupnayzor bahorda, o'sish davrida mahalliy va mineral o'g'itlar bilan oziqlantiriladi, qator oralari yumshatiladi, sug'oriladi[3].

O'zbekistonda Qulupnayning Zenga-Zengana, Kulver, Dilbar, Muto, Toshkent, Shreder xotirasi, O'zbekiston navlari ekiladi[4].

Asosiy zararkunandalari: qulupnay kanasi, malina va qulupnay uzun burni. Kasalliklari: qulupnay nema-todasi, kulrang chirish, oq-qo'ng'ir dog'lanish[5].

Fragaria urug'ining nomi „fragum“ (qulupnay) so'zi va -aria qo'shimchasidan kelib chiqqan bo'lib, bu qo'shimcha yordamida ayollar ismlari va o'simlik nomlari yasalgan. Lotincha nom, o'z navbatida, proto-hind-yevropa tilining „rezavor“ degan ma'noni anglatuvchi ildizidan kelib chiqqan deb taxmin qilinadi[5].

TADQIQOT MATERIALLARI

Olib borilgan tadqiqotlar «Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур» (Орёл 1999) metodikasi asosida o'tkazildi. Isitilmaydigan issiqxona sharoitida hozirgi kunda 10 dan ortiq nav va 100 dan ortiq duragaylar ustida ilmiy tadqiqot ishlari olib borilmoqda. Quyida ayrim qulupnay navlarining tasniflari keltirilgan.

NATIJALAR VA MUNOZARA

Qulupnayning Murano navi — bu Italiyada yaratilgan, deyarli butun yil davomida hosil beruvchi (remontant) eng mashhur va serdaromad navlardan biridir. *Kelib chiqishi:* Italiyaning "Consorzio Italiano Vivaisti" (CIV) seleksionerlari tomonidan yaratilgan. *Turi:* Neytral kunli (remontant) nav. Bu degani, o'simlik kunning yorug'lik davomiyligiga bog'liq bo'lmagan holda, bahordan to kech kuzgacha (sovuq tushguncha) tinimsiz gullaydi va hosil beradi.

Mevasining xususiyatlari. *Tashqi ko'rinishi:* Mevasi yirik, to'g'ri konus shaklida va juda jozibador. Rangi yorqin qizil, yaltiroq. O'rtacha 25–35 gramm, ba'zan undan ham yirikroq bo'ladi. Muhimi, hosil mavsumi oxirigacha mevalar

kichiklashib ketmaydi. *Ta'mi*: Shirin, nordonligi deyarli sezilmaydi, o'ziga xos yoqimli hidi (aromat) bor. *Zichligi*: Mevasi ancha qattiq va go'shtdor. Bu xususiyat uni uzoq masofaga tashish (transportabelnost) va saqlash uchun juda qulay qiladi.

Hosildorlik va o'sishi. Xosildorligi juda yuqori. Bir tupdan yaxshi parvarish qilinganda 0.9 kg dan 1.5 kg gacha hosil olish mumkin. *Butasi*: O'rtacha kattalikda, barglari to'q yashil. Guli barglaridan balandroq yoki bir xil darajada joylashadi, bu esa changlanishni osonlashtiradi. *Ko'payishi*: Mo'ylovlari (murtaklari) o'rtacha miqdorda chiqadi, bu esa ham ko'paytirishga, ham asosiy kuchni hosilga qaratishga imkon beradi.

1-jadval

Murano navining ustunliklari va kamchiliklari

Ustunliklari	Kamchiliklari
Kasalliklarga chidamlilik: Ildiz chirishi va dog'lanishga bardoshli.	Issiqla sezgirlik: Juda issiq haroratda (35°C+) changlanish biroz qiyinlashishi mumkin.
Muntazamlik: Hosil to'lqinlari orasida tanaffus deyarli yo'q.	Narxi: Ko'chatlari (frigo) odatda boshqa navlarga nisbatan qimmatroq.
Tashqi ko'rinish: Bozor talabiga to'liq javob beradi (bir xil shakl).	Oziqlantirish: Muntazam hosil bergani uchun o'g'itga talabchan.

Yetishtirish bo'yicha tavsiyalar. *Ekish vaqti*: Bahorda yoki avgust-sentabr oylarida ekish tavsiya etiladi. *Tuproq*: Unumdor, yengil va drenaj tizimi yaxshi bo'lgan tuproqlarni xush ko'radi. *Sug'orish*: Tomchilatib sug'orish eng samarali usul hisoblanadi, chunki barg va mevasiga suv tegishi qo'ziqorin kasalliklarini keltirib chiqarishi mumkin. *Himoya*: Ochiq maydonda ham, issiqxonalarda ham (gidroponika usulida ham) juda yaxshi natija beradi.

1-rasm. Qulupnayning Murano navining mevasi va gulining tuzilishi

Qulupnayning "**Brilla**" navi (ko'pincha "Brina" deb yanglish talaffuz qilinadi) so'nggi yillarda o'zining serhosilligi va tashqi ko'rinishi bilan dehqonlar hamda havaskor bog'bonlar orasida juda ommalashib bormoqda. **Brilla** — Italiya seleksiyasiga mansub bo'lib, erta pishar (ultra-early) navlar sirasiga kiradi. U tijorat maqsadlarida yetishtirish uchun maxsus yaratilgan bo'lib, noqulay ob-havo sharoitlariga chidamliligi bilan ajralib turadi.

Mevasining xususiyatlari. Mevasi ancha yirik, o'rtacha vazni 30–35 gramm, ayrimlari 50 grammgacha yetadi. *Shakli*: Bir xil o'lchamdagi, chiroyli konussimon shaklga ega. *Rangi*: Yorqin qizil, yuzasi yaltiroq. Eng muhimi, meva pishib o'tib ketsa ham rangi qorayib qolmaydi. *Ta'mi*: Shirin, nordonligi deyarli sezilmaydi, xushbo'y hidi bor. *Zichligi*: Mevasi ancha qattiq, bu esa uni uzoq masofaga tashish (transportabelnost) uchun juda qulay qiladi.

O'simlikning tuzilishi va o'sishi *Barglar*: Baquvvat, ko'p bargli va keng yoyilib o'sadi. *Gullashi*: Gullari barglar ostida joylashgan bo'lib, bu ularni bahorgi qisqa muddatli sovuqlardan himoya qiladi. *Ko'payishi*: Mo'ylovlarni (vostlarni) o'rtacha miqdorda chiqaradi, bu esa ko'chat ko'paytirish uchun yetarli.

Hosildorlik va chidamlilik *Hosildorlik*: Juda yuqori. Bir tupdan yaxshi parvarish qilinganda 1 kg dan 1.5 kg gacha hosil olish mumkin. *Kasalliklarga chidamliligi*: Brilla navi qulupnayning asosiy kasalliklariga (ildiz chirishi, unshudring va barg dog'lanishi) nisbatan ancha chidamli. *Moslashuvchanlik*: Turli xil tuproq sharoitlarida o'sishga qodir. Issiq iqlimda ham, salqinroq hududlarda ham o'zini yaxshi ko'rsatadi.

2-jadval

Brina navning afzalliklari va kamchiliklari

Afzalliklari	Kamchiliklari
Juda erta pishishi (bozorda narx balandligida)	Juda issiqda maza biroz o'zgarishi mumkin
Tashqi ko'rinishi ideal (tovarbop)	To'liq shirin bo'lishi uchun quyosh nuri zarur
Kasalliklarga va sovuqqa chidamliligi	
Hosilning uzoq vaqt saqlanishi	

2-rasm. Qulupnayning Brina navining mevasi va gullarining tuzilishi

XULOSA

Murano — zamonaviy biznes uchun eng ideal qulupnay navlaridan biri. U ham uy tomorqasida, ham sanoat miqyosida yetishtirish uchun tavsiya etiladi.

Brina navi o'z salohiyatini to'liq namoyon qilishi uchun uni tomchilatib sug'orish va muntazam ravishda mineral o'g'itlar (ayniqsa gullash va meva tugish davrida) bilan oziqlantirish tavsiya etiladi. Ushbu nav ayniqsa erta hosil olib, daromad qilishni ko'zlagan tadbirkorlar uchun eng yaxshi tanlovlardan biridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Mirziyoyev Sh.M. PF-5863-son "2030-yilgacha bo'lgan davrda O'zbekiston Respublikasining Atrof-muhitni muhofaza qilish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Prezident Farmoni. Toshkent-2019 yil, 30-oktabr.

2. Володина Е.В. Программа и методика сортоизучения плодовых, ягодных и орехоплодных культур. / – Орел: изд-во ВНИИСПК, 1999. – С. 351-354.

3. www.wikipedia.ru

4. www.kiberlelinka.com

5. www.Fragaria L.com

2026-yil, iyul. №7-son.

Mas'ul muharrir: Beglayev Uchqun

Musahhih: Boltayev Nurali

Sahifalovchi va dizaynerlar: Normurodov Sarvar,
Sharipov Shoxruh

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul hisoblanadi. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqolalar, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta: licht-1989@mail.ru

Jurnalning telegram manzili: t.me/agrobiznes_elektronjurnal

Telefon raqami: +998939018320, +998934393000

Jurnal rasmiy sayti: <https://www.agrobiznesjournal.uz>

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 30.11.2024-yildagi №364/5-sonli qarori bilan 08.00.00-Iqtisodiyot fanlari bo'yicha, 08.05.2025-yildagi №370/5-sonli qarori bilan 06.00.00-Qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga kiritilgan.

"Agrobiznes, fan va texnologiyalar" ilmiy-amaliy elektron jurnali 2023-yil 23-maydan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669225** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №083688

**Manzilimiz: Toshkent viloyati, Qibray tumani,
Universitet ko'chasi, 2-uy**